

Vattenförvaltning i ett kommunalt perspektiv

IALE-konferens, Stockholms universitet 26/11 –25

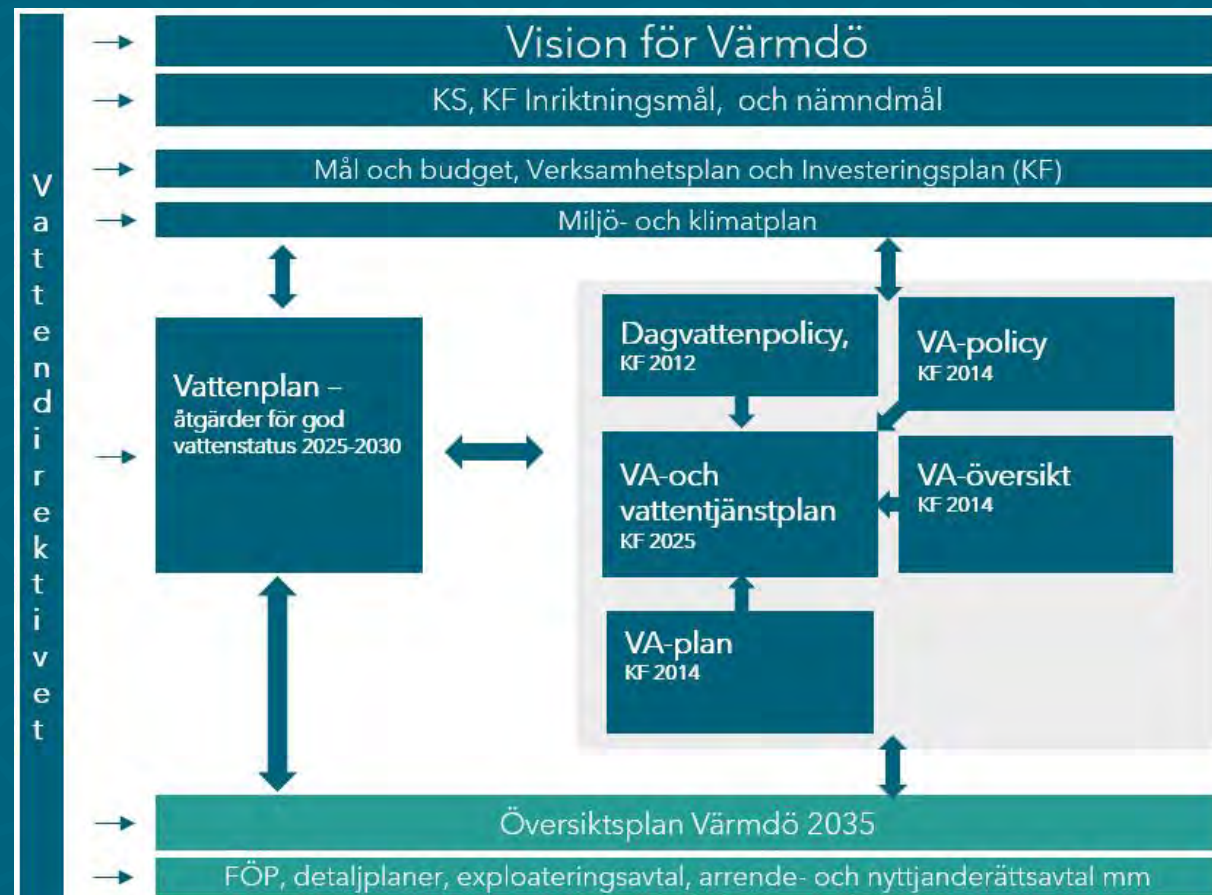
Jenni Brink Bylund, vattenstrateg Värmdö kommun

Hur jobbar kommunen med vattenförvaltning?

Strategiska "vatten dokument"

- Miljö - och klimatplan (antagen mars 2025 i KF)
- Vattenplan –åtgärder för god vattenstatus (antagen februari 2025 i KF)
- VA- och vattentjänstplan (granskningshandling/pausad)
- Översiktsplanen med tematiskt tillägg "Havs - och kustplan" (granskningskede)
- Klimatanpassningsplan (intern remiss till alla berörda nämnder juni 2025, antagande KS/KF i december 2025)

Strategiskt vattenarbete → Värmdös mål

Inriktningsmål 4: En miljö - och klimatomässigt hållbar kommun

- Resultatmål 4.4: Hållbara ekosystem samt hållbar mark och vattenanvändning
 - Kommunens verksamheter ska *främja hållbara ekosystem genom strategisk samhällsplanering som skyddar natur-, kultur- och strandområden. Anpassning till ett förändrat klimat och arbete för att uppnå god kemisk och ekologisk status i vattenförekomsterna är prioriterat.*

Indikatorer:

- Andel folkbokförda anslutna till kommunalt VA
- Kommunalt skyddad natur (yta i hektar, hav och land)
- Restaurerade/anlagda våtmarker i kommunens regi (antal nya/år)

Hållbara ekosystem och hållbara vatten - och markanvändning

- Förväntat resultat 4.1*: Värmdö kommun ska säkra, bevara och utveckla en fungerande grön och blå infrastruktur som tillhandahåller flera ekosystemtjänster med god kvalitet och kvantitet. Förväntat resultat 4.2: **Minst 30 procent** av Värmdö kommuns landyta respektive vattenyta ska skyddas med formellt områdesskydd till år 2030.
- Förväntat resultat 4.3: Kommunen ska genomföra minst två lokala naturvårdssatsningar årligen fram till 2030 för att proaktivt främja biologisk mångfald och ekosystemens funktion.
- Förväntat resultat 4.4*: Kommunens **ytvattenförekomster ska uppnå en god ekologisk status** till 2027.
- Förväntat resultat 4.5: Kommunen ska genomföra **minst två lokala vattenvårdsåtgärder årligen** fram till 2030 för att proaktivt främja ytvattenförekomsternas och grundvattenförekomsternas kvalitet och kvantitet.
- Förväntat resultat 4.6: **Kväve - och fosforupptaget till följd av kommunala åtgärder ska öka** årligen från 2024 års resultat.
- Förväntat resultat 4.7: Naturbaserade klimatanpassningsåtgärder ska ha genomförts av kommunen till år 2030.

(*kräver samverkan med andra aktörer)

Kommunens första vattenplan

- Svarar på kommunens åtgärd 1 i NÖ åtgärdsprogram , om en förvaltningsövergripande planering , samt 1e, om en plan för samverkan med berörda kommuner med gemensamma vattenförekomster.
- Beslut om 8 strategier för vattenvårdsarbetet /åtgärdsarbetet samt hur vattenarbetet ska implementeras i ordinarie styrning för att uppfylla ställda åtgärdskrav och bidra till miljökvalitetsmålet om ”god vattenstatus”
- En digitalplan med kartlager och analysverktyg för stöd i planering och bedömning

[Vattenplanskartan](#)

[Värmdökartan](#)

[Vattenplan - Värmdö kommun](#)

[Analys - ARO](#)

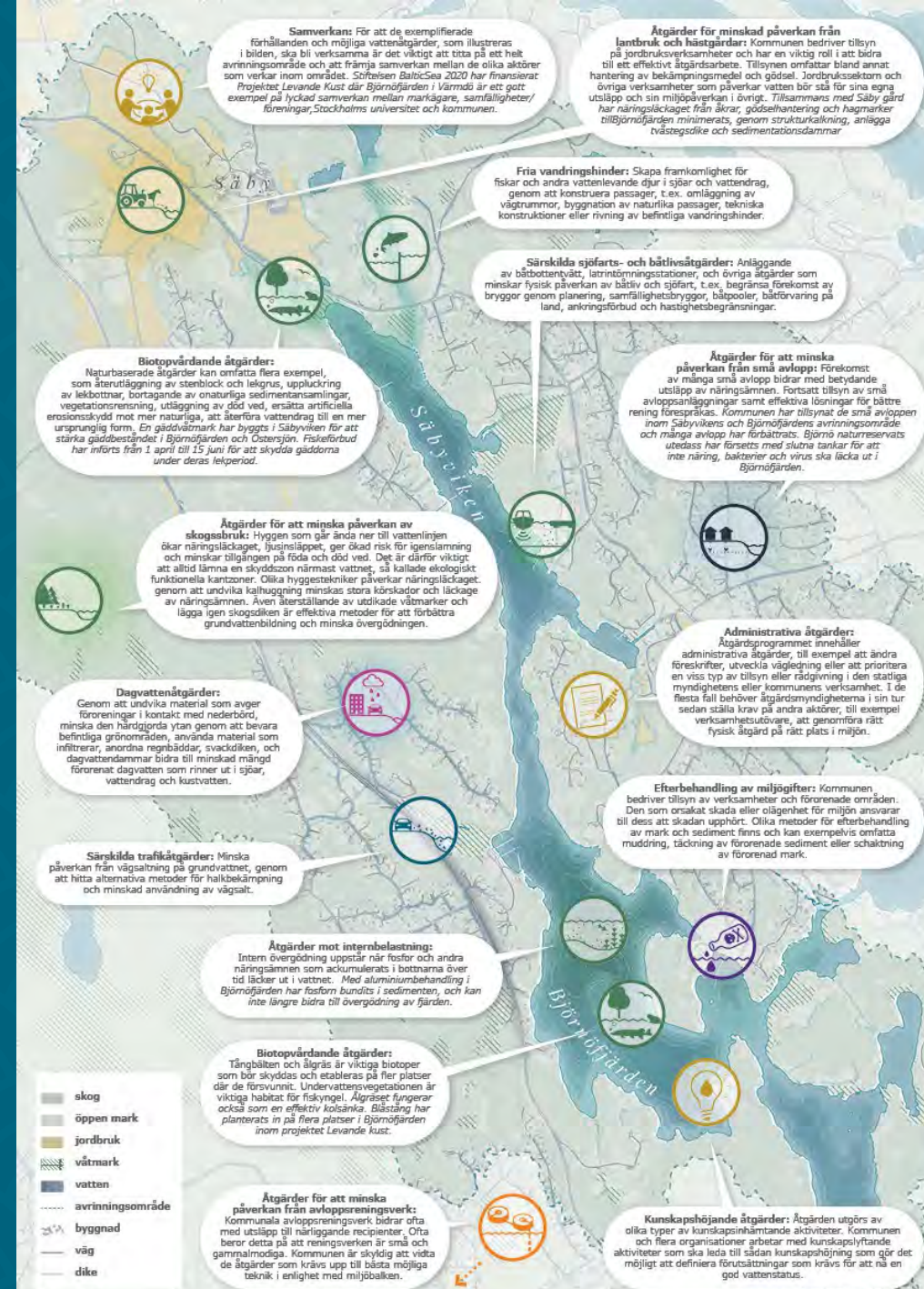

8 strategier för vattenvårdsarbetet

1. **Kommunen genomför åtgärder** enligt åtgärdsprogrammen; Marin strategi för Nordsjön och Östersjön - åtgärdsprogram för havsmiljön, samt Norra Östersjöns åtgärdsprogram.
2. **Kommunen bygger ut allmänna vattentjänster** (kommunalt dricks -, spill- och dagvatten) till stora delar av fastlandet, där enskilda lösningar inte kan tillgodose skyddet av människors hälsa eller miljön.
3. **Kommunen prioriterar vattenvårdsåtgärder där behovet är som störst** och där kommunen har rådighet. Arbetet ska sträva efter att vara kostnadsnyttoeffektivt, uppfylla synergier och mångfunktionalitet.
4. **Kommunen värnar om skyddsvärda och värdefulla biotoper på land och i vatten i planering, lov - och tillståndsprövning, samt i tillsyn** i enlighet med lagar, förordningar och Havs - och vattenmyndighetens åtgärdsprogram. Hänsyn ska tas till klimatförändringarnas effekter på god vattenstatus och biologisk mångfald.
5. **Kommunen skyddar värdefulla biotoper** på land och i vatten *genom att driva, delta och inrätta naturreservat och biotopskyddsområden.*
6. **Kommunen restaurerar marina biotoper** för att förbättra vattenmiljön och öka den biologiska mångfalden.
7. **Kommunen restaurerar och anlägger olika typer av våtmarker** för att binda kol, rena vatten, återställa vattenbalanser, öka den biologiska mångfalden med mera.
8. **Kommunen samverkar** med externa aktörer och stöttar i genomförandet av lokala vatten - och naturvårdsåtgärder.

Strategiskt vattenarbete

- Avrinningsområdesperspektiv
- Kommunal miljöövervakning –ytvatten
- Samverkan
- Fysiskt- och administrativt åtgärdsarbete

Samverkan

- Ekosystembaserad havsförvaltning, Stockholms Skärgård, Södra Bottenhavet, 8-fjordar
- SKVVF
- Nätverk arrangerat av Länsstyrelsen
- Sportfiskarna
- Lokala föreningar, samfälligheter och större markägare
- Skärgårdsstiftelsen
- Grannkommuner
- Forskningsprojekt
- VA-rådgivning Norrtälje kommun

Hej!

Vill du vara med och förbättra Värmdös vattenmiljö!

Den 2 april bjuder kommunen in markägare och lokala föreningar i Värmdö till ett kvällsmöte för att identifiera lokala åtgärder för bättre vatten i kust och skärgård.

På mötet kommer du få information om kommunens åtgärdsarbete och få hjälp av experter att identifiera lokala åtgärder som gynnar vattenmiljön och skapar mervärden för er, djur och natur. Det bjuds på matig smörgås, fika och goda exempel från kommunen.

Anmäl er här:

”Spelet om vattnet” ett dialogverktyg i planprocessen

Planansökan

Projektidé – tidig platsanalys
Beskrivning av projektidé, planens syfte och utveckling av platsen – bostäder, skola, vårdboende, verksamheter, industri mm.

Planbesked

Planbeskedsutredning – övergripande platsanalys (MB, PBL)
Idén testas mot ÖP och identifierar platsens förutsättningar för önskad utveckling – checklista planbesked, platsbesök och intern tidig dialog .

Planuppdrag

Tidig dialog och platsanalys
Projektidén (volymer, höjder, och stråk) testas mot platsens förutsättningar genom intern och extern dialog och platsbesök för gemensam målbild för planen avseende *kvaliteter som ska lyftas, utvecklas eller sparas/skyddas, behov av utredningar och målkonflikter som behöver lösas.* Kvaliteter kring gestaltning och platsens koppling till omgivningen lyfts in i gestaltungsarbete genom en fördjupad platsanalys.

Gestaltning – arkitektonisk idé

Fördjupad platsanalys
Gestaltningssidéer testas i en iterativ process mot synergier och målkonflikter identifierade i den tidiga dialogen . Den arkitektoniska idén testas mot arkitekturprogrammet och platsens identitet.

Vikten av samskapande där intressen får vägas mot varandra i en iterativprocess

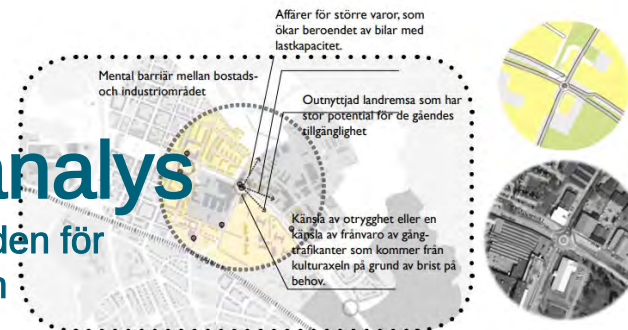

Dialogen

skapar förutsättningar för ett lyckat projekt i samförstånd om platsens kvaliteter och möjlig utveckling

Platsanalys

-lägger grunden för gestaltningen

Planuppdrag

Inför samråd

Inför granskning

Laga kraft

SPELET OM VATTNET

Vatten är basen för allt liv på jorden. Vatten är jordens blodslöpp som syrearter, dränksvett, näring till jordarna och rent vitt svett pågående löslöpp. Det är därför essentiellt att detta system får verka i sin fulla förmåga. Ett vattensystem i obalans riskerar att skapa ohälsa, infestationsrisker, elöverspänningar, koldioxidutsläpp i atmosfären och så vidare. Vårda så en kommun vars medborgare kvalitativt bygger på rika värden och naturmiljöer. Att utgå från värden och säkerställa

den livsavgörande lufthalen för spelare syfte och mål. Hur kan nya investeringar och utvecklingar av verksamheter och bostäder i kommunen säkerställa behövliga värden och ibland till och med utveckla platsens ekosystemtjänster?

10. UTCHECKNING

Stärk utvecklingsplanens kvalitet. Genom att utvärdera spelarens utveckling och mål i relation till värden och ekosystemtjänster. Utvärdera utvecklingsplanens kvalitet i relation till värden och ekosystemtjänster.

FIRA!

1. MÅL - INGÅNG

Genom att förstå värdena för planens syfte och mål. Värdena ger ett värde i värden och ekosystemtjänster för den kommun som utvecklas.

KOMMUNENS VISION & MÅL

MÅL HOS FASTIGHETSÄGARE/
EKSPLOATÖR

8. VISION & MÅL FÖR PLANEN - LETTER OF INTENT

Med en tydlig vision och mål för planen kan man se till att värdena och ekosystemtjänsterna inte försvinner i samband med utvecklingen.

9. PROCESS FRAMÅT - VAR ÄR VI NU & NÄSTA AVSTÄMMNING

2. TEAMET

Genom att samverka med andra aktörer i kommunen kan man se till att värdena och ekosystemtjänsterna inte försvinner i samband med utvecklingen.

EXPERTIS

1. Klimatpassing	2. VA & dagvatten
3. Naturmiljö	4. Miljö & hälsa
5. Kulturmiljö	6. Plan & Explo
7. Turism	8. Landskap

BEHOVSÄGARE

Flora & fauna	Flora & fauna
Flora & fauna	Flora & fauna

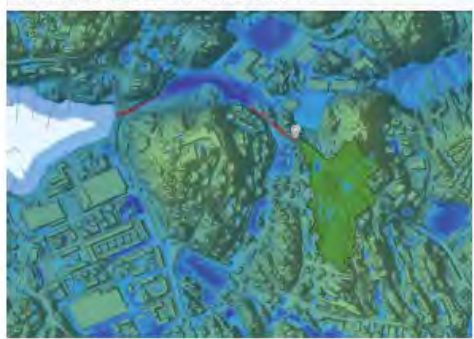
4. FÖRUTSÄTTNINGAR

Genom att förstå värdena för planens syfte och mål. Värdena ger ett värde i värden och ekosystemtjänster för den kommun som utvecklas.

SKYDDAD, SKYDDSVÄRD NATUR- & KULTURMILJÖ

AVRINNINGSOMRÅDE, RECIPIENTER & VATTENSTATUS

PLANOMRÅDE - SAMMANFATTANDE FÖRUTSÄTTNINGAR

7. SUMMERING

Genom att samverka med andra aktörer i kommunen kan man se till att värdena och ekosystemtjänsterna inte försvinner i samband med utvecklingen.

KUNSKAP SOM SAKNAS/UTREDNINGAR

EKOSSYSTEMTJÄNSTER SOM UTVECKLINGEN KAN SKAPA, SKYDDA, STÄRKA, SKIPPA/KOMPENSERA

6. SYNERGIER OCH MÅLKONFLIKTER

Genom att förstå värdena för planens syfte och mål. Värdena ger ett värde i värden och ekosystemtjänster för den kommun som utvecklas.

SYNERGIER

MÅLKONFLIKTER

EKOSSYSTEM-
TJÄNSTER

3. UTVECKLING- PLANENS SYFTE

Genom att förstå värdena för planens syfte och mål. Värdena ger ett värde i värden och ekosystemtjänster för den kommun som utvecklas.

5. KONSEKVENSER

Genom att förstå värdena för planens syfte och mål. Värdena ger ett värde i värden och ekosystemtjänster för den kommun som utvecklas.

Klimatpassing	Dränering & VA	Miljö & hälsa	Turism
Naturmiljö	Plan & Explo	Kulturmiljö	Landskap

Tack!

jenni.bylund@varmdo.se